

Cuprins

Abrevieri.....	5
Argument	7

Capitolul I. Acțiunea civilă și cererea în reglementarea noului Cod de procedură civilă 12

1. Privire de ansamblu asupra instituției acțiunii civile și a cererii în Codul de procedură civilă din 1865 și în noul Cod de procedură civilă	12
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la acțiunea civilă, cereri și apărări, conținutul cererii	15
3. Procedura reglementată în noul Cod de procedură civilă	22
3.1. Noțiunile tehnico-juridice „acțiune civilă”, „cerere”, „apărare”	22
3.2. Condițiile de exercitare a acțiunii civile.....	26
3.3. Actele de procedură. Cererea	31
3.4. Cererile. Clasificare	36

Capitolul II. Cereri formulate în fața primei instanțe 42

Subcapitolul I. Cererea principală. Cererea de chemare în judecată 42

1. Privire de ansamblu asupra cererii de chemare în judecată în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	42
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la cererea de chemare în judecată	45
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	52
3.1. Precizări prealabile.....	52

3.2. Cerințele legale intrinseci cererii de chemare în judecată (cuprinsul cererii de chemare în judecată)	56
3.3. Sancțiuni procedurale incidente în procedura de regularizare a cererii de chemare în judecată	66
3.3.1. Aspecte generale privind anularea cererii de chemare în judecată.....	66
3.3.2. Neindicarea anumitor elemente care constituie cerințe legale intrinseci ale cererii de chemare în judecată. Sancțiuni	71
3.4. Neîndeplinirea cerințelor legale extrinseci cererii de chemare în judecată.....	75
3.5. Aspecte relevante din jurisprudență privind aplicarea dispozițiilor art. 200 NCPC. Scurte comentarii.....	89
Subcapitolul II. Cereri incidentale	130
<i>Secțiunea 1. Cererea reconvențională</i>	130
1. Privire de ansamblu asupra cererii reconvenționale în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	130
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la cererea reconvențională	131
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	134
3.1. Cerințe legale intrinseci cererii reconvenționale	134
3.2. Neîndeplinirea cerințelor legale intrinseci. Sancțiuni procedurale	136
3.3. Neîndeplinirea cerințelor legale extrinseci cererii reconvenționale	138
<i>Secțiunea a 2-a. Cererea de intervenție voluntară principală</i>	141
1. Privire de ansamblu asupra cererii de intervenție voluntară principală în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă	141
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la cererea de intervenție voluntară principală	142
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	145

3.1. Cerințe legale intrinseci cererii de intervenție voluntară principală	145
3.2. Sancțiuni.....	146
3.3. Cerințe extrinseci cererii de intervenție voluntară principală.....	147
<i>Secțiunea a 3-a. Cererea de intervenție voluntară accesorie.....</i>	<i>151</i>
1. Privire de ansamblu asupra cererii de intervenție voluntară accesorie în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă	151
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la cererea de intervenție voluntară accesorie.....	151
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	153
3.1. Cerințe intrinseci cererii de intervenție voluntară accesorie.....	153
3.2. Sancțiuni.....	154
3.3. Cerințe extrinseci cererii de intervenție voluntară accesorie	154
3.4. Sancțiuni procesuale.....	155
<i>Secțiunea a 4-a. Cererea de chemare în judecată a altei persoane...155</i>	
1. Privire de ansamblu asupra cererii de chemare în judecată a altor persoane în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă	155
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la cererea de chemare în judecată a altei persoane.....	156
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	158
3.1. Cerințe intrinseci cererii de chemare în judecată a altei persoane.....	158
3.2. Sancțiuni.....	161
3.3. Cerințe legale extrinseci cererii de chemare în judecată a altei persoane	161
<i>Secțiunea a 5-a. Cererea de chemare în garanție</i>	<i>163</i>
1. Privire de ansamblu asupra cererii de chemare în garanție în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	163

2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la cererea de chemare în garanție	164
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	166
3.1. Cerințe intrinseci cererii de chemare în garanție.....	166
3.2. Cerințe legale extrinseci cererii de chemare în garanție.....	168
<i>Secțiunea a 6-a. Cererea de arătare a titularului dreptului</i>	<i>169</i>
1. Privire de ansamblu asupra cererii de arătare a titularului dreptului în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă	169
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la cererea de arătare a titularului dreptului	169
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	171
3.1. Cerințe intrinseci cererii de arătare a titularului dreptului	171
3.2. Cerințe extrinseci cererii de arătare a titularului dreptului	172
<i>Subcapitolul III. Cereri adiționale</i>	<i>173</i>
1. Sediul materiei.....	173
2. Cerințe legale intrinseci cererii adiționale.....	173
3. Cerințe legale extrinseci cererii adiționale	175
Capitolul III. Cereri formulate în calea ordinară de atac a apelului.....	177
<i>Subcapitolul I. Cererea de apel.....</i>	<i>177</i>
1. Precizări prealabile privind regimul juridic al căilor de atac în concepția noului Cod de procedură civilă.....	177
2. Privire de ansamblu asupra apelului în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	178
3. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la apel	181
4. Procedura în noul Cod de procedură civilă	195

4.1. Caracterizare generală	195
4.2. Limitele apelului	198
4.3. Cerințe intrinseci cererii de apel	201
4.4. Cerințe extrinseci cererii de apel.....	221
Subcapitolul II. Cereri incidentale.....	228
<i>Secțiunea 1. Apelul incident.....</i>	<i>228</i>
1. Privire de ansamblu asupra apelului incident în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	228
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la apelul incident.....	229
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	231
3.1. Condiții intrinseci cererii de apel incident	231
3.2. Condiții extrinseci cererii de apel incident.....	232
<i>Secțiunea a 2-a. Apelul provocat</i>	<i>233</i>
1. Privire de ansamblu asupra apelului provocat în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	233
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865, noul Cod de procedură civilă și Legea nr. 2/2013, privitoare la apelul provocat	235
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	237
3.1. Condiții intrinseci	237
3.2. Condiții extrinseci cererii de apel provocat.....	238
Capitolul IV. Cererile formulate în căile extraordinare de atac.....	239
Subcapitolul I. Cererea de recurs	239
1. Privire de ansamblu asupra recursului în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	239
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la recurs	243
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	257
3.1. Considerații generale privind calea de atac a recursului...257	

3.2. Cerințe intrinseci cererii de recurs	259
3.3. Cerințe extrinseci cererii de recurs	270
3.4. Recursul incident și recursul provocat	280
Subcapitolul II. Contestația în anulare	280
1. Privire de ansamblu asupra contestației în anulare în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	280
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la contestația în anulare	281
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	284
3.1. Cerințe intrinseci contestației în anulare.....	284
3.2. Sancțiuni	288
3.3. Cerințe extrinseci contestației în anulare.....	289
Subcapitolul III. Revizuirea.....	290
1. Privire de ansamblu asupra revizuirii în reglementarea Codului de procedură civilă din 1865 și a noului Cod de procedură civilă.....	290
2. Articolele esențiale din Codul de procedură civilă din 1865 și noul Cod de procedură civilă privitoare la revizuire.....	291
3. Procedura în noul Cod de procedură civilă	299
3.1. Cerințe intrinseci cererii de revizuire	299
3.2. Cerințe extrinseci cererii de revizuire.....	301
 Bibliografie	 305

Sonia Florea

**CERERILE ÎN PROCESUL CIVIL
DISPOZIȚII GENERALE**

Universul Juridic

București

-2014-

Abrevieri

alin. = alineat

apud = citat după

art. = articol

c. = contra

C. pr. civ. 1865 = Codul de procedură civilă din 1865

Cass. fr. = Curtea de Casație franceză

CEDO = Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg

ed. = ediția

Ed. = Editura

etc. = etcaetera (și celelalte)

H.G. = Hotărârea Guvernului

Ibidem = același autor, altă lucrare

Jud. = Judecătoria

lit. = litera

M. Of. = Monitorul Oficial al României, Partea I

n.n. = nota noastră

NCC = noul Cod civil

NCPC = noul Cod de procedură civilă

nr. = numărul

O.G. = Ordonanța Guvernului

O.U.G. = Ordonanța de urgență a Guvernului

op. cit. = opera citată

p. = pagina

pct. = punctul

pp. = paginile

RRDP = Revista romană de drept privat

T. = Tribunalul

urm. = următoarele

vol. = volumul

Argument

Lucrarea tratează problematica reglementării, prin normele generale cuprinse în noul Cod de procedură civilă, a principalelor cereri adresate instanțelor judecătorești, sub aspectul elementelor intrinseci și extrinseci ale acestora, prevăzute de noul Cod de procedură civilă fie sub sancțiunea nulității, fie sub alte sancțiuni procedurale aplicabile. Sunt analizate cererile adresate primei instanțe: cererea principală de chemare în judecată, cererile incidentale (cererea reconvențională, cererile formulate de alte persoane sau împotriva altor persoane care pot lua parte la judecată), cererile adiționale, precum și cererile principale și incidentale formulate în calea ordinară de atac a apelului și în căile extraordinare de atac a recursului, contestației în anulare și a revizuirii.

Scopul edictării noului Cod de procedură civilă (în continuare, NCPC) este înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești (art. 1 NCPC), prin judecarea cauzei în cadrul unui proces echitabil, în termen optim și previzibil (art. 6 NCPC).

Accesul la justiție sau la instanțele judecătorești se face prin pornirea procesului civil, ca urmare a investiției instanței cu o cerere de competență acesteia [art. 5 alin. (1) NCPC, coroborat cu art. 9 alin. (1) NCPC]. Art. 30 NCPC prevede că „oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente”.

Corelativă dreptului persoanelor de a sesiza instanța este îndatorirea judecătorilor „să primească și să soluționeze orice cerere de competență instanțelor judecătorești, potrivit legii” [art. 5 alin. (1) NCPC]. Obligația judecătorului de a primi și

soluționa cererile adresate instanței este ridicată la rang de principiu fundamental al procesului civil.

Este de actualitate problema interpretării și aplicării normelor procedurale privind regularizarea cererii de chemare în judecată, norme care au generat practica instanțelor de a anula, nejustificat, numeroase cereri de chemare în judecată.

Considerăm că reglementarea unei proceduri de regularizare a cererii de chemare în judecată, sub sancțiunea anulării cererii [și nu sub sancțiunea ineficientă a suspendării judecării, prevăzută de art. 114 alin. (4) C. pr. civ. 1865] se impunea, în vederea responsabilizării reclamantului, pentru ca procesul să capete un curs firesc și să se soluționeze cu celeritate, fiind evitate amânările repetate, în scopul completării cererii de chemare în judecată pe parcursul desfășurării procesului civil, ulterior citării pârâtului și stabilirii primului termen de judecată.

Dreptul instanței de a verifica și de a regulariza cereri de chemare în judecată, precum și de a anula cereri de chemare în judecată corespunde unui scop social. Exercițarea acestui drept nu trebuie împinsă până la limitele sale extreme – care nu corespund finalității sancțiunii nulității: înlăturarea vătămării procesuale a unei părți, înlăturare care nu poate fi făcută altfel decât prin anularea actului¹. Există o limită a exercițiului acestui drept, anume limita de la care instituția juridică a regularizării cererii de chemare în judecată este deturnată de la destinația sa socială.

Scopul instituirii procedurii vizează formarea dosarului pentru stabilirea precisă a cadrului obiectiv și subiectiv al litigiului și fixarea eficientă a primului termen de judecată.

¹ Pentru opinia, pe care o considerăm greșită, potrivit căreia art. 194 și art. 200 NCPC se interpretează în mod izolat, și nu sistematic, deoarece sancțiunea nulității, aplicabilă în procedura regularizării cererii de chemare în judecată, este o instituție juridică distinctă de sancțiunea nulității, aplicabilă actelor de procedură civilă potrivit dispozițiilor art. 174-179 NCPC, a se vedea G.-S. Lefter, *Regularizarea cererii de chemare în judecată – instrument de realizare a dreptului la judecarea cauzei în termen optim și previzibil*, în RRDP nr. 4/2013 și pe www.juridice.ro, la data de 18 noiembrie 2013.

Scopul legiuitorului nu a fost încă suficient de bine înțeles. Sunt numeroase cazurile în care s-au aplicat *ad litteram* prevederile art. 194 NCPC și s-au anulat cereri de chemare în judecată care cuprindeau elementele esențiale pentru stabilirea precisă a cadrului procesual al litigiului dedus judecătii (prevăzute la art. 196 NCPC¹).

Există situații în care cererile de chemare în judecată care întruneau cerințele art. 196 NCPC au fost anulate, în condițiile în care au fost nerespectate condițiile impuse de lege pentru aplicarea sancțiunii nulității (existența unei vătămări procesuale a părâtului) și principiul înlăturării vătămării fără anularea actului, reglementate prin dispozițiile art. 175 NCPC² și art. 177 NCPC³,

¹ Art. 196 NCPC prevede: (1) Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele și prenumele sau, după caz, denumirea oricăreia dintre părți, obiectul cererii, motivele de fapt ale acesteia ori semnătura părții sau a reprezentantului acesteia este nulă. Dispozițiile art. 200 sunt aplicabile.

(2) Cu toate acestea, lipsa semnăturii se poate acoperi în tot cursul judecătii în fața primei instanțe. Dacă se invocă lipsa de semnătură, reclamantul care lipsește la acel termen va trebui să semneze cererea cel mai târziu la primul termen următor, fiind înștiințat în acest sens prin citație. În cazul în care reclamantul este prezent în instanță, acesta va semna chiar în ședința în care a fost invocată nulitatea.

(3) Orice altă neregularitate în legătură cu semnarea cererii de chemare în judecată va fi îndreptată de reclamant în condițiile prevăzute la alin. (2).

² Potrivit art. 175 NCPC: (1) Actul de procedură este lovit de nulitate dacă prin nerespectarea cerinței legale s-a adus părții o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea acestuia.

(2) În cazul nulităților expres prevăzute de lege, vătămarea este prezumată, partea interesată putând face dovada contrară.

³ Potrivit art. 177 NCPC: (1) Ori de câte ori este posibil înlăturarea vătămării fără anularea actului, judecătorul va dispune îndreptarea neregularităților actului de procedură.

(2) Cu toate acestea, nulitatea nu poate fi acoperită dacă a intervenit decăderea ori o altă sancțiune procedurală sau dacă se produce ori subzistă o vătămare.

(3) Actul de procedură nu va fi anulat dacă până la momentul pronunțării asupra excepției de nulitate a dispărut cauza acesteia.

precum și regimul juridic al invocării nulității, reglementat prin dispozițiile art. 174 NCPC¹ și ale art. 178 NCPC².

Practica unor instanțe a golit de conținut prevederi ale noului Cod de procedură civilă, care permiteau reclamantului sau instanței înlăturarea neregularității cererii de chemare în judecată prin îndeplinirea din oficiu a obligației de a depune cererea de chemare în judecată sau înscrisurile atașate acesteia în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, pe cheltuiala reclamantului (art. 149 NCPC³), semnarea cererii de chemare în

¹ Potrivit art. 174 NCPC: (1) Nulitatea este sancțiunea care lipsește total sau parțial de efecte actul de procedură efectuat cu nerespectarea cerințelor legale, de fond sau de formă.

(2) Nulitatea este absolută atunci când cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes public.

(3) Nulitatea este relativă în cazul în care cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes privat.

² Potrivit art. 178 NCPC: (1) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice parte din proces, de judecător sau, după caz, de procuror, în orice stare a judecării cauzei, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de partea interesată și numai dacă neregularitatea nu a fost cauzată prin propria faptă.

(3) Dacă legea nu prevede altfel, nulitatea relativă trebuie invocată:

a) pentru neregularitățile săvârșite până la începerea judecării, prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, la primul termen de judecată;

b) pentru neregularitățile săvârșite în cursul judecării, la termenul la care s-a săvârșit neregularitatea sau, dacă partea nu este prezentă, la termenul de judecată imediat următor și înainte de a pune concluzii pe fond.

(4) Partea interesată poate renunța, expres sau tacit, la dreptul de a invoca nulitatea relativă.

(5) Toate cauzele de nulitate a actelor de procedură deja efectuate trebuie invocate deodată, sub sancțiunea decăderii părții din dreptul de a le mai invoca.

³ Potrivit art. 149 NCPC: (1) Când cererea urmează a fi comunicată, ea se va face în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, în afară de cazurile în care părțile au un reprezentant comun sau partea figurează în mai multe calități juridice, când se va face într-un singur exemplar. În toate cazurile este necesar și un exemplar pentru instanță.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul prevăzut la art. 148 alin. (4), greferul de ședință fiind ținut să întocmească din oficiu copiile de pe încheiere necesare pentru comunicare.

judecată ulterior primului termen de judecată (art. 196 NCPC), încuviințarea probelor propuse de părți în etapa cercetării procesului (art. 237 NCPC), soluționarea oricăror altor cereri formulate de părți la primul termen de judecată la care acestea sunt legal citate (art. 237 NCPC) etc.

În privința cererii de apel interesează, sub aspectul obiectului apelului, posibilitatea de a ataca cu apel considerentele hotărârii atacate, precum și limitele efectului devolutiv al cererii de apel, în raport de criticile exprese sau implicite formulate de apelant și de caracterul indivizibil al obiectului litigiului. La data publicării lucrării, jurisprudența încă nu s-a confruntat cu aceste chestiuni care pot naște dificultăți în interpretarea și aplicarea legii. Sunt de interes soluțiile doctrinare și jurisprudențiale propuse în jurisdicțiile franceză și belgiană, analizate în lucrare cu nuanțări datorate unor diferențe subtile de reglementare a normelor de drept procesual civil adoptate de fiecare legiuitor național.

Lucrarea analizează și reglementările cu caracter de noutate adoptate în privința cerințelor extrinseci cererii de recurs, respectiv procedura de filtrare a recursurilor, în cazul în care competența de soluționare pe fond a acestora aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Sunt evidențiate, pe întreg parcursul lucrării, diferențele dintre soluțiile normative adoptate prin Codul de procedură civilă din 1865 și cele prevăzute de noul Cod de procedură civilă, precum și reglementările noului Cod de procedură civilă care preiau instituțiile Codului de procedură civilă din 1865.

(3) Dacă obligația prevăzută la alin. (1) nu este îndeplinită, instanța va putea îndeplini din oficiu sau va putea pune în sarcina oricăreia dintre părți îndeplinirea acestei obligații, pe cheltuiala părții care avea această obligație.

(4) În cazul în care cererea a fost comunicată, potrivit legii, prin fax sau prin poștă electronică, grefierul de ședință este ținut să întocmească din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala părții care avea această obligație. Dispozițiile art. 154 alin. (6) rămân aplicabile.

CAPITOLUL I

Acțiunea civilă și cererea în reglementarea noului Cod de procedură civilă

1. Privire de ansamblu asupra instituției acțiunii civile și a cererii în Codul de procedură civilă din 1865 și în noul Cod de procedură civilă

Noul Cod de procedură civilă debutează cu un titlu preliminar, în care se stabilesc domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil. Este remarcabil că, pentru prima oară în legislația procesual civilă din România sunt grupate, sistematizate și clarificate în conținutul lor atât principii și reguli esențiale de desfășurare a procesului civil consacrate, dispart și implicit, în Codul de procedură civilă din 1865 și în alte acte normative, cât și cele identificate și evocate în doctrină și jurisprudență, pe cale de interpretare a legii¹.

Noul Cod de procedură civilă conferă materiei dreptului procesual civil mai multă rigoare instituțiilor reglementate. Legiuitorul a dat preferință definirii legale a termenilor utilizați, clarificării și precizării în detaliu a regimului juridic de drept procesual civil aplicabil, prin valorificarea propunerilor și argumentelor doctrinare, precum și a soluțiilor jurisprudențiale date în interpretarea dispozițiilor Codului de procedură civilă din 1865. În consecință, revine doctrinei și jurisprudenței rolul de a explicita înțelesul tehnico-juridic al noțiunilor, în limitele definițiilor legale, fără a putea propune interpretări care să denatureze conținutul sau înțelesul acestora.

¹ V.M. Ciobanu, *Prefață* la Codul de procedură civilă actualizat la 15 februarie 2013, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. VII.